

LAURA NETZEL RANTASALMELLA

12.-15.8.2021

SAVON SOITANNOLLINEN SEURA | PYYVILÄN KARTANO
VANHA PAPPILA | RANTASALMEN SEURAKUNTA

SISÄLTÖ

Laura Netzel

Muut tapahtuman säveltäjät

Artistit

Tapahtumapaikat

Konserttiohjelmat

Teosesittelyt

Yhteistyökumppanit

Savon soitannollinen seura

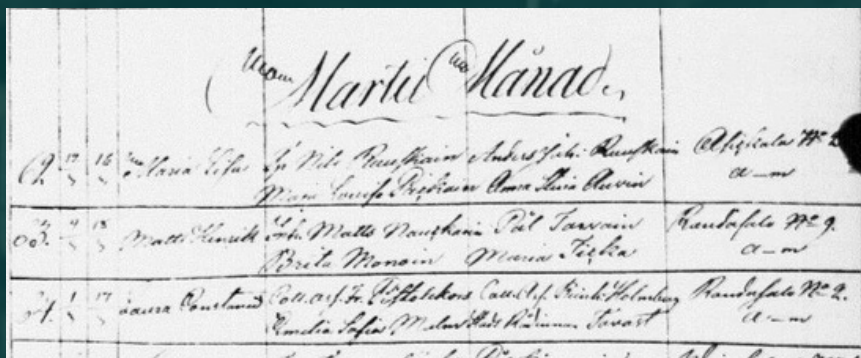
Järjestelytyöryhmä: Jussi Mattila, Petteri Nieminen, Linda Pennström, Jorma ja Maarit Kaimio, Mikko Kannaste ja Jussi Leppäniemi

LAURA NETZEL

Laura Netzel

Laura Netzel (1839–1927) oli Rantasalmella syntynyt säveltäjä, joka muutti lapsena Tukholmaan ja sävelsi salanimellä N. Lago runsaasti piano- ja laulumusiikkia. Omaa sukuaan Netzel oli Pistolekors eli Savon Leskisiä, jotka aateloitiin uudella sukunimellä suvun jäsenen pelastettua Ruotsin kuninkaan 30-vuotisessa sodassa. Netzelin isä oli Rantasalmella keskeinen vaikuttaja ja kartanonherra. Netzelin äiti kuoli lapsivuoteeseen, ja perhe muutti Netzelin lapsuudessa Tukholmaan, mutta Rantasalmen kirkonkirjojen mukaan he kävivät ehtoollisilla kesällä Rantasalmen kirkossa ainakin Netzelin kuuden vuoden ikään saakka. Muuta Pistolekorsin sukua asui Rantasalmen Vaahersalossa, ja tämä sukuhaara jäi Suomeen ja avioitui myöhemmin muun muassa presidenttisuvun Svinhufvud kanssa.

Rantasalmen kirkonkirjan kasteluettelo 1.3.1839.
Alimpana Laura Constance Pistolekors eli Laura Netzel.

Laura Netzel opiskeli pianonsoittoa, laulua ja sävellystä Tukholmassa ja debytoi pianistina 17-vuotiaana. Avioliitto gynekologian professori Wilhelm Netzelin kanssa mahdollisti taloudellisen riippumattomuuden, ja Netzel jatkoi opintojaan mm. Pariisissa Charles-Marie Widorin johdolla. Pariisissa hän kartutti huomattavimmat saavutuksensa; Ranskan lehdistö piti hänen sävellyskonserttejaan 1890-luvulla suurina menestyksinä, ja Saksan lehdistö antoi samoin erittäin myönteisiä arvioita. Salanimellään "N. Lago" Netzel sai myös erityisesti kamarimusiikkiteoksensa suurimpien keskieuropalaisten kustantamoiden julkaistaviksi. Koska naisen ansaitsemista sävellystyöllä pidettiin epäsovivana, Netzel lahjoitti kaikki tekijänpalkkionsa hyväntekeväisyyteen ja toimi muutenkin aktiivisesti erilaisissa hyväntekeväisyysjärjestöissä. Netzelin musiikki oli ranskalaisävytteistä, harmonisesti rohkeaa, ja sille oli ominaista erittäin taitava melodioiden laatimiskyky, mikä on kuultavissa mm. pianokonsertossa. Hän oli itse taitava laulaja, pianisti ja urkuri, mikä näkyy selvästi hänen kyvyssään kirjoittaa haastavaa ja virtuoottista mutta aina soittimelle sopivaa musiikkia.

Netzelin käsikirjoitus (pianokonsertto e-molli) sekä puhtaaksikirjoitettu versio.

Netzelin musiikin suosio hiipui musiikkikulttuurin muuttuessa yksityisistä salonkikonserteista yleisiin suurimuotoisempiin konsertteihin. Hänen musiikkinsa on löydetty uudestaan vasta 2010-luvulla. Tuotanto on laaja käsittäen yli 100 opusta. Savossa Netzelin musiikki pääsi uudestaan esille marraskuussa 2020, kun Mikkelin musiikkijuhlat ja Savon soitannollinen seura sekä Kungliga Filharmoniska Orkesterin pianisti Stefan Lindgren esittivät hänen pianokonserttinsa, joka oli ollut esittämättä sävellysvuodestaan 1897 alkaen. Netzelin musiikkia ei hänen synnyinmaakunnassaan tunneta oikeastaan lainkaan. Hänen tuotantonsa on saatavissa käsikirjoitusmuodossa Svenska Musik- och Teaterbiblioteketissa, ja teoksista digitoitaviksi sekä esitettäväksi on valittu mm. Balladi ja konserttiaaria sopraanolle ja orkesterille, sarja viululle ja orkesterille sekä pianokonsertto.

MUUT SÄVELTÄJÄT

Ida Moberg (1859–1947) opiskeli sävellystä Helsingissä, Pietarissa ja Dresdenissä ja saavutti palkintoja sävellyskilpailuissa mutta joutui esitysten jälkeen miespuolisten kriitikoiden nujertamaksi. Esimerkiksi hänen kantaattinsa Tyrannens natt voitti ensimmäisen palkinnon Muntra musikanter -kuoron kilpailussa 1909, mutta kantaesityksen arvostelut olivat nihkeät. Mobergin sittemmin valitettavasti kadonnut sinfonia sai myös osakseen väheksyntää. Oskar Merikanto (1906) kirjoitti, että ”muoto oli hyvä” mutta ”sen on kirjoittanut reipas nainen mutta sittenkin nainen”. Vuonna 2017 tuli täyteen 70 vuotta Mobergin kuolemasta. Koska hänen teoksiaan ei juuri ollenkaan julkaistu hänen elinaikanaan, unohdettiin ne lähes kokonaan. Moberg kuitenkin jatkoi säveltämistä pitkälle vanhuusvuosiinsa, ja sinfoninen sävelruno ”Johanne stämning” valmistui säveltäjän ollessa 83-vuotias, ja ooppera Asiens ljus Mobergin ollessa jo 85 vuotta.

Elfrida Andrée (1841–1929) oli ruotsalainen säveltäjä, tuomiokirkkourkuri, orkesterinjohtaja, pianisti, harpisti, viulisti, ensimmäinen naispuolinen lennätinvirkailija, ensimmäinen nainen tuomiokirkkourkurina, ensimmäinen pohjoismainen sinfonian säveltänyt nainen, Göteborgin orkesterilaitoksen perustaja jne. Hänen sävellystuotantonsa kuuluu mm. kaksi sinfoniaa, ooppera, kaksi ruotsalaista messua, urkumusiikkia, lauluja ja kamarimusiikkia. Andrée oli voimakastahtoinen pioneeri, jonka musiikkia luonnehti hänen kykynsä luoda mieleenpainuvia melodioita ja toisaalta tiukka pitäytyminen klassisissa muodoissa. Hän toimi Göteborgin tuomiokirkon urkurina yli 60 vuotta kuolemaansa saakka. Hänen sisarentyttärensä Elsa Stenhammarin anekdootti kertoo, kuinka Andrée pitkän improvisointiharjoituksen jälkeen hiljaisessa öisessä kirkossa päätti soittonsa mahtavaan akordiin, pauskasi sormion kannen kiinni ja huudahti: ”Siitäs sait, pikku Paavali!”.

Lili Boulanger (1893–1918) oli sukupolvensa häkellyttävin säveltäjälahjakkuus, joka voitti jo 19-vuotiaana Ranskan arvostetuimman nuorten säveltäjien Rooman-palkinnon. Vaikean suolistosairauden vuoksi kesken menestyksestä uraansa kuolleen Boulangerin tuotanto muodostui kuitenkin huomattavaksi sisältäen kantaatteja, orkesterimusiikkia, lauluja ja kamarimusiikkia sekä suuren kirkkomusiikkiteoksen Psalmi 130 (”Syvyydestä minä huudan...”). Boulangerin musiikille oli tunnusomaista rikas orkestraatio, tonaliteetista etäännyvä soinnutus ja vahva tunnelataus. Boulangerin taidot olivat niin vaikuttavia, että hänen ei koskaan tarvinnut perustella kenellekään osaamistaan naisena.

Rebecca Clarke (1886–1979) oli brittiläis-amerikkalainen alttoviulisti ja säveltäjä ja mm. ensimmäisiä naisia ammattisoittajana orkesterissa. Hän menestyi erinomaisesti sävellyskilpailussa 1919, jolloin epäiltiin, että merkittävä miessäveltäjä (Ernest Bloch 1880–1859) olisi käyttänyt Clarkea salanimenään. Pääosa Clarken tuotannosta syntyi noihin aikoihin hyvin nopeasti. Hän tuotantonsa keskiössä on alttoviulu- ja jousisoitinmusiikki, ja hänen alttoviululonsa kuuluu edelleen instrumentin keskeisimpiin teoksiin, mutta hänen laulu- ja kuorotuotantonsa on myös huomattava. Clarke vietti elämästään pitkiä aikoja myös Yhdysvalloissa, jonne hän asettui pysyvästi toisen maailmansodan jälkeen.

Walesiläissyntyinen Morfydd Llwyn Owen (1891–1918) oli Lili Boulangerin ohella toinen sukupolvensa suurin säveltäjälahjakuus, joka oli saanut jo n. 20-vuotiaana kaikki mahdolliset palkinnot opinnoissa Royal Academy of Musicissa ja suuret orkesteriteoksensa esitettyä Albert Hallissa. Vaikka hänen elämänsä jäi lyhyeksi, hän ehti kirjoittaa n. 250 teosta ja saavuttaa mainetta myös mezzosopraanolaulajana ja pianistina. Hänen tuotantonsa merkittävimpiä helmiä ovat Nocturnen Des-duuri orkesterille sekä lukuisat, usein kymrinkieliset laulut. Ensimmäisen maailmansodan lopulla Owen avioitui ja odottaessaan ensimmäistä lastaan hän sairastui umpilisäketulehdukseen. Hän menehtyi 1918 epäselvissä olosuhteissa huonolla anestesiolla tehdyn operaation komplikaatioihin. Romanssi viululle ja pianolle on säilynyt Cardiffin kansalliskirjastossa käsikirjoituksena, eikä sitä ole tietojen mukaan koskaan aikaisemmin esitetty.

ARTISTIT

Petri Bäckström opiskeli laulua Sibelius-Akatemiassa sekä Roomassa, Wienissä, Lontoossa ja Hampurissa. Hän debytoi kansallisopperassa vuonna 2001 ja Savonlinnan oopperajuhlilla 2003. Hän on ollut finalistiksi sekä Timo Mustakallio –kilpailussa että Lappeenrannan laulukilpailussa. Laulun ohella Bäckström on taitava näyttelijä ja mm. saanut 2. palkinnon vakiotanssien suomenmestaruuskilpailuissa 1994. Bäckströmin ohjelmistossa klassinen ooppera, moderni musiikki ja operettimusiikki ovat kaikki mukana samanarvoisina, ja hän esiintyy myös The Fabulous Bäckström Brothers – duona musiikin ja huumorin yhdistämässä esityksessä.

Minna Forsberg on opiskellut Stadia-ammattikorkeakoulussa pop-jazz -musiikin linjalla, valmistunut viulunsoitonopettajaksi Tampereen konservatoriosta 1997 ja muusikoksi Kuopion konservatoriosta 1996. Hän on toiminut muusikkona useilla levyillä useiden kokoonpanojen kanssa. Forsberg on aktiivinen säveltäjä, jonka keskeisiä teoksia ovat mm. jousikvartetto, Vesimusiikki-sarja orkesterille sekä runsaasti pedagogista musiikkia lapsi- ja oppilasorkesterille sekä alkuperäisteoksia että sovituksina. Parhaillaan on valmistumassa Forsbergin 1. sinfonia yhteistyössä Savon soitannollisen seuran kanssa esitettäväksi marraskuussa 2021.

Ann-Christin Högnabba on opiskellut musiikkia Sibeius-Akatemiassa ja Tukholman oopperastudiossa sekä esiintynyt useissa oopperaproduktioissa Suomessa ja Ruotsissa. Hänen roolejaan ovat olleet mm. Muetta Puccinin La Bohèmessa, Marguerite Gounod'n Faustissa, Elettra Mozartin Idomeneossa, nimirooli Händelin Alcinassa jne. Hän on myös esiintynyt useissa moderneissa oopperoissa sekä laulanut soolo-osuuksia mm. Bachin, Pergolesin, Rossinin ja Händelin kirkkomusiikkiteoksissa. Högnabba on julkaissut useita levytyksiä painopisteinä harvoin esitetyt ja unohdetut säveltäjät ja teokset, säveltäjänimillä mm. Armas Järnefelt, Selim Palmgren, Erkki Melartin, Oskar Merikanto, Erik Fordell ja parhaillaan Laura Netzel. Högnabba on työskennellyt naissäveltäjien asialla vuodesta 2015 lähtien KVASt-yhdistyksessä (Kvinnlig Anhopning av Svenska Tonsättare) ja viime vuosina laajassa yhteistyössä Savon soitannollisen seuran kanssa mm. Ida Mobergin Asiens ljus -oopperan rekonstruointityössä.

Henna Korhonen valmistui musiikkipedagogiksi Savonia-ammattikorkeakoulusta vuonna 2017 ja on tehnyt siitä lähtien yrittäjänä töitä musiikin saralla, mm. nuoriso-orkesteri Itämyrskyn solistina ja konserttimestarina Koerien Kalevala -oopperassa Kuopion kaupunginteatterissa. Korhonen on tehnyt yhteistyötä useiden artistien kanssa, heistä mainittakoon Pauli Hanhiniemi, Olli Soikkeli, Maarit Hurmerinta, Diandra ja Rob Kingsley. Hän toimi konserttimestarina Naisen ääni konsertissa vuonna 2017, jossa kunniavieraina oli tasavallan presidentti Sauli Niinistö. Korhonen myös opettaa viulunsoittoa ja noin kahdeksallekymmenelle lapselle musiikkileikkikoulua. Syksyllä 2021 Korhonen aloitti taidepedagogiikan YAMK-opinnot ja jatkaa esiintymistä eri puolilla Suomea.

Henna Korkalainen valmistui musiikkipedagogiksi Savonia-ammattikorkeakoulusta vuonna 2018 opettajinaan Andrey Nikulin ja Heli Untamala. Lukuvuoden 2016-2017 hän vietti Belgiassa LUCA School of Artsissa Niko Baltussenin oppilaana ja osallistui mm. Alexei Moshkovin mestarikurssille. Tällä hetkellä hän viimeistelee musiikkitieteen maisteriopintojaan Jyväskylän yliopistossa. Korkalainen on toiminut viulistina monipuolisesti erilaisissa kokoonpanoissa, mm. Joensuun kaupunginorkesterissa ja Ylä-Savo Sinfoniettassa sekä lukuisissa eri tilaisuuksissa soolona, duona, triona sekä jousi-ensembleissa. Savon soitannollisessa seurassa Henna on soittanut sen perustamisesta saakka. Klassisen musiikin soiton ja opettamisen ohella Korkalainen keikkailee myös kevyen musiikin puolella viulisti-laulaja-pianistina sekä tekee omaa indie-painotteista musiikkia.

Elina Lehikoinen on kuopiolainen muusikko, musiikkipedagogi ja säveltäjä. Hän on aloittanut piano-opintonsa 3-vuotiaana Suzuki-metodilla Oulun konservatoriossa, jatkanut opintojaan Kainuun musiikkiopistossa ja valmistunut ammattimuusikoksi Kuopion konservatoriosta. Elina on suorittanut musiikkipedagogin AMK- ja taidepedagogin YAMK-tutkinnot Savonia-AMK:ssa ja filosofian maisterin tutkinnon Kuopion yliopistossa pääaineenaan molekyylibiologia ja geeniteknologia. Päätoimeaan Elina opettaa pop/jazz-pianonsoittoa, vapaata säestystä ja säveltämistä Kuopion konservatoriossa, Savonia-AMK:ssa ja Taideyliopiston Sibelius-Akatemiassa. Hän on myös tuttu kasvo Kuopion kaupunginteatterin lavalla ja orkesterimontussa niin kapellimestarina kuin muusikkonakin. Vapaa-ajallaan Elina keikkailee useissa kokoonpanoissa ja säveltää musiikkia jazz-triolleen.

Karoliina Lehikoinen aloitti alttoviuluopinnot Kuopion konservatoriossa 2012 ensin Leena Muonan ja myöhemmin Sonja Koistisen ohjauksessa. Hän on myös opiskellut Lapinlahden ja Kaarinan musiikkileireillä opettajinaan Tapio Myöhänen ja Pirkko Simojoki. Hän soittaa myös Pirkko Simojoen vetämässä Alttoviuluakatemiassa. Lehikoinen on esiintynyt erilaisissa tapahtumissa sekä solistina että orkesterimuusikkona, erityisesti Savonia AMK-orkesterin alttoviulistina. Hän on monipuolisesti kiinnostunut kaikenlaisesta musiikista ja soittaa alttoviulun lisäksi pianoa, sähköbassoja, alttosaksofonia ja brasilialaista nenäpilliä. Hän harrastaa myös musiikkiteknologiaa ja on mm. editoinut koulun musiikkiproduktioita.

Stefan Lindgren on Ruotsin johtavia pianisteja. Hän opiskeli Tukholman kuninkaallisessa musiikkiakatemiassa ja myöhemmin New Yorkissa Juilliardin maineikkaassa musiikkiakatemiassa. Hän on esiintynyt orkesterisolistina Ruotsin ohella Lontoossa, Pariisissa, Wienissä ja New Yorkissa sekä 2020 Laura Netzelin pianokonsertton kanssa Suomessa. Lisäksi hän on soittanut jatkuvasti kamarimusiikkia ja toiminut myös opetustehtävissä. Vuodesta 2007 lähtien Lindgren on ollut Tukholman kuninkaallisen filharmonisen orkesterin pianisti jatkaen samalla uraansa solistina ja kamarimuusikkona. Säveltäjänä Lindgren debytoi 18-vuotiaana soittaen oman konserttonsa nykyisen työnantajansa säestämänä. Hänen sävellystuotantonsa keskiössä ovat kolme pianokonserttoa, sinfonia ja suuri määrä kamarimusiikkia. Lindgren on levyttänyt mm. Charles Henri Valentin Alkanin massiiviset konsertton ja sinfonian soolopianolle sekä Skrjabinin, Hummelin, Glazunovin, Chopinin ja Rahmaninovin pianomusiikkia ja nyttemmin Laura Netzelin tuotantoa. Lindgren toimi yhteistyössä Savon soitannollisen seuran kanssa Netzelin konsertton editointityössä 2020.

Outi Nieminen on helsinkiläinen käsikirurgi, jolla on lisäksi musiikkilääketieteen erityispätevyys. Hän on aloittanut soitto-opintonsa Keski-Savon musiikkiopistossa jatkaen opintojaan Kuopion konservatoriossa ja Sibelius Akatemiassa. Hän on Tampereen huilukilpailun voittaja vuodelta 1985 ja esiintynyt RSO:n nuorten solistien konsertissa. Nieminen on ollut vuonna 2008 Berliinissä perustetun maailman lääkäriorkesterin (World Doctors Orchestra) jäsen sen perustamisesta saakka. Nieminen toimii Savon soitannollisen seuran hallituksessa ja on innostunut etsimään ja löytämään naissäveltäjien huiluteoksia.

Maria Nikulina on valmistunut musiikkipedagogiksi ja viulistiksi Savonia-ammattikorkeakoulusta ja toiminut orkesterimuusikkona mm. Savonlinnan orkesterissa, Ylä-Savo Sinfonietassa ja nyttemmin Savon soitannollisessa seurassa myös solistitehtävissä. Hän on toiminut paljon lasten musiikkiharrastuksen parissa, ja on tällä hetkellä soitonopettajana ja muusikkona sekä viulun- että pianonsoiton parissa.

Nomad Vocals on suomalainen lauluuyhtyekollektiivi, johon kuuluu yli 30 laulajaa eri puolilta Suomea. Kaikki laulajat ovat nuoria aikuisia, joista suuri osa koulutettuja muusikoita. Nomad Vocalsin toiminta keskittyy Jyväskylä-Kuopio -akselille, taiteellisena johtajana toimii brittilaulaja Paul Phoenix, kuoromestarina ja toiminnanjohtajana Jussi Mattila.

Pianisti Tuula Pulkki on valmistunut Sibelius-Akatemian solistiselta osastolta vuonna 1982 suorittaen pianodiplomin ja saaden pianonsoiton lehtorin pätevyyden. Jatko-opintoja Pulkilla on Budapestin Franz Liszt -Akatemiasta sekä yksityisesti Lontoosta ja Pariisista. Ensikonserttinsa jälkeen (1987 Sibelius-Akatemia) hän on esiintynyt säännöllisesti kamarimuusikkona ja omin pianoiloin eri puolilla Suomea. Pulkki on toiminut Sibelius-Akatemiassa säestäjänä ja opettaa nykyään pianonsoittoa ja yhteissoittoa Länsi-Helsingin musiikkiopistossa.

Kuisma Pylkkänen on opiskellut kuusi vuotta pianonsoittoa Länsi-Helsingin musiikkiopistossa, josta hän sai keväällä 2021 musiikkiopiston perusopintojen päättötodistuksen. Pylkkäsen opettajana on alusta saakka toiminut Tuula Pulkki. Lisäksi hän on osallistunut mm. Paavali Jumppasen mestarikurssille. Hän on esiintynyt musiikkiopistonsa orkesterin solistina. Syksyllä 2019 hän osallistui Tapiola-pianokilpailuun ja sai sieltä erikoispalkinnon. Pylkkäselä läheisintä on romantiikan ajan pianomusiikki. Hän harrastaa myös mm. lintuvalokuvausta, jalkapalloa ja murtomaahiihtoa.

Katilyne Roels on belgialainen, Sibelius-Akatemiasta vuonna 2021 valmistunut harpisti. Hänen opettajinaan ovat Akatemiassa toimineet Päivi Severeide ja Stefania Saglietti. Kandidaatintutkintonsa hän suoritti Ghentin kuninkaallisessa konservatoriossa Arielle Valibousen opissa. Roels on soittanut monissa orkestereissa mukaan lukien Helsingin kaupunginorkesteri, Suomen kansallisoopperan orkesteri sekä Turun filharmoninen orkesteri. Roels on myös osallistunut maineikkaiden harpistien kuten Silvan Magenin, Anneleen Lenaertsin, Emmanuel Ceyssonin, Isabelle Perrinin, Agnès Clémentin ja Bernard Andrèsin mestarikursseille. Vastavalmistuneena musiikin maisterina Roelsia kiinnostaa lähestyä musiikkia laajemmin kuin vain klassisen musiikin näkökulmasta. Tältä pohjalta hän on tehnyt yhteistyötä säveltäjä Emil Sanan kanssa, ja heidän duonsa teoksen "Trapped" ensiesitys kuultiin MuTeFest'20:ssa Suomessa marraskuussa 2020.

Toivo Rolser on suomalais-ranskalainen viulisti, alttoviulisti ja musiikkipedagogi. Viulunsoittoa hän opiskeli Päijät-Hämeen konservatoriossa ja Pohjois-Kymen musiikkiopistossa Sakari Tepposen johdolla ja Strasbourgin konservatoriossa Ranskassa Joshua Epsteinin opetuksessa. Hän suoritti vuonna 2001/2002 viulunsoiton diplomin ja vuonna 2003 hän sai 1. kunniamaininnan. Saarimusiikkikorkeakoulussa Saksassa hän suoritti 2007 orkesterimuusikon diplomin. Orkesterimuusikkona Rolser on soittanut mm. Baselin Festival orkesterissa, Strasbourgin Filharmonikoissa, Brysselin Filharmonisessa orkesterissa sekä Suomessa useissa ammattiorkestereissa. Kamarimusiikkia hän on soittanut Suomen lisäksi Saksassa, Ranskassa, Espanjassa ja Itävallassa. Vuosina 2012-2013 hän esiintyi viulistin nimikkoroolissa Helsingin Kaupunginteatterissa Viulunsoittaja katolla -musikaalissa. Orkesterinjohtoa Rolser on opiskellut mm. Atso Almilan, Jorma Panulan ja Petri Sakarin mestarikursseilla. Rolser on toiminut Wasa Sinfoniettan säännöllisenä vierailevana kapellimestarina vuosina 2015-2018 ja johtanut Leppävirran kamariorkesteria 2020-2021. Syksystä 2021 alkaen Rolser toimii viulunsoiton opettajana Lapuan musiikkiopistossa.

Victoria Stjerna on unkarilais-ruotsalainen viulisti, joka aloitti viulunsoiton 4-vuotiaana. Hänet on palkittu useissa kansallisissa ja pohjoismaisissa kilpailuissa. Stjerna on opiskellut mm. Tukholman kuninkaallisessa musiikkikorkeakoulussa opettajinaan Per Enoksson ja Mats Zetterqvist. Siellä hän aloitti myös kamarimusiikkiuransa. Stjerna on esiintynyt solistina useiden ruotsalaisorkestereiden kanssa sekä Ruotsissa että muualla Euroopassa. Hän on Högnabban ja Lindgrenin ohella ollut aktiivinen Laura Netzelin musiikin palauttamisessa sille kuuluvaan asemaan pohjoismaiden merkittävimpien säveltäjien joukossa.

Soisalo-kvartetti koostuu neljästä nuoresta muusikosta, jotka ovat kotoisin Varkaudesta ja Joroisista. Kvartetti on syntynyt Soisalo-Opistossa, jossa kaikki sen jäsenet ovat opiskelleet samaan aikaan. Justiina Paasosen, Aini Jankon, Venla Kosusen ja Jenni Ollin yhteinen polku on haarautumassa uusien opiskelupaikkojen takia, mutta nuoret yhdistävät voimansa vielä kerran esittääkseen Elfrida Andréen jousikvartetin neljännen osan, Allegro agitato.

Maria Turunen on kuhmolaislähtöinen viulisti ja tuleva musiikkipedagogi Tampereelta. Hän valmistui Kuopion konservatoriosta muusikoksi vuonna 2018 ja opiskelee nyt Tampereen ammattikorkeakoulussa musiikkipedagogiksi Sirkka-Liisa Kaakinen-Pilchin oppilaana. Hänen intohimonaan on kamarimusiikki ja hän on soittanut useissa eri kamarimusiikkikokoonpanoissa sekä orkestereissa.

TAPAHTUMAPAIKAT

Laura Netzelin syntymäkodin Pyyvilän kartanon tapahtumarikas historia ulottuu aina 1500-luvulle saakka. Nykyinen päärakennus on vuodelta 1771–1772, sitä on sittemmin muunnettu ja peruskorjattu viimeksi 2000-luvulla. Vuosien saatossa kartanolla on ollut monta värikästä omistajaa ja se on tarjonnut yösjän usealle merkittävälle matkamiehelle. Vuodesta 1831 vuoteen 1874 Pyyvilän omistaneet Pistolekorsit haudattiin Rantasalmen hautausmaalla sijainneeseen hirsirakenteiseen mausoleumiin. Jäljellä Pistolekorseista on jäänyt paitsi tilan kauppakirjat nahalle tehtyine karttoineen ja vaunuahtain peruskivineen myös muisto Pistolekorsin mustista umpivaunuista, joilla isäntä toi seuralaisensa yläkerran huoneistoon vaimonsa istuessa alakerran salissa.

Rantasalmen vanhaa pappilaa (Iso-Pappila) isännöivät nykyään prof. emerita Maarit Kaimio ja prof. emeritus Jorma Kaimio. Rakennus on vuodelta 1870 ja se on Georg Wileniuksen piirtämä. Anekdootti kertoo, että Laura Netzel vieraili pappilassa aikuistuttuaan, ja hänen mukana ollut ystävättärensä suunnitteli samalla pappilan puutarhan.

Rantasalmen vanhaa puukirkkoa, jossa Laura Netzel kastettiin, alettiin 1800-luvun lopulla pitää pieneenä, vanhentuneena ja huonokuntoisena. Vuonna 1904 valmistui uusi kirkko Josef Stenbäckin suunnittelemana. Salaman sytyttämä palo tuhosi tämän kirkon 1984. Nykyinen, Carl-Johan Slotten suunnittelema kirkko on toteutettu tulipalossa säilyneiden ulkoseinien sisälle.

LAURA NETZEL - RANTASALMELTA EUROOPPAAN

Torstai 12.8. klo 18, Pyyvilän kartano

Pyyviläntie 195, 58900, Rantasalmi

Ann-Christin Högnabba, sopraano
Stefan Lindgren, piano
Victoria Stjerna, viulu

Laura Netzelin (1839–1927) musiikkia

Blomman ("Kukka")
Vårsång ("Kevätlaulu")

Din frid, var han en drömgestalt? ("Oliko sielusi rauha vain hahmo unelmissa") laululle ja pianolle
sekä viuluobligatolle Op. 61

Chanson slave pour violon et piano (Slaavilainen laulu viululle ja pianolle) Op. 53
Berceuse et Tarantelle (Venelaulu ja tarantella) viululle ja pianolle Op. 28
Suite (Sarja) viululle ja pianolle Op. 62

Madrigal ("Madrigaali"), Op. 47 n:o 3
Chant du Rossignol ("Satakielen laulu")
Voici la brise ("Tuuli on täällä"), Op. 55

VÄLIIKA

Aubade pianolle kokoelmasta Six morceaux Op. 57
Menuet pianolle Op. 48
Feu Follet (Virvatuli), konserttietydi pianolle

Drei Lieder mit Begleitung des Pianoforte (Kolme laulua pianon säestyksellä), Op. 44
1. Lied ("Laulu")
2. Wunsch ("Toive")
3. Grüss ("Tervehdys")

2 sånger med obligat violin (Kaksi laulua viuluobligaton kanssa) Op. 20
1. Hvem styrde hit din väg?
2. Om min tanke långt från gruset

Kaikkiin konsertteihin on vapaa pääsy. Pandemia huomioon
ottaen muutokset ohjelmaan ja aikatauluihin ovat mahdollisia.

**VARAA PAIKAT ETUKÄTEEN OSOITTEESTA:
WWW.SOITANNOLLINENSEURA.FI**

N. LAGO - NETZELIN MENESTYS SALANIMEN SUOJASSA

Perjantai 13.8. klo 18, Vanha Pappila

Pappilantie 11, 58900, Rantasalmi

Rebecca Clarke (1886-1979): Kolme kappaletta kahdelle viululle ja pianolle (1909)

1. Prelude
2. Danse Bizarre
3. Nocturne

Henna Korhonen, Henna Korkalainen, Stefan Lindgren

Laura Netzel (1839-1917): Pianosonaatti Es-duuri Op. 27

1. Allegro Moderato
 2. Lento
 3. Tempo di Menuetto
 4. Allegro non troppo
- Tuula Pulkki

VÄLIAIKA

Laura Netzelin musiikkia

Blomman ("Kukka")
Vårsång ("Kevätlaulu")

Din frid, var han en drömgestalt? ("Oliko sielusi rauha vain hahmo unelmissa") laululle ja pianolle
sekä viuluobligatolle Op. 61

Ann-Christin Högnabba ja Stefan Lindgren

Chanson slave pour violon et piano (Slaavilainen laulu viululle ja pianolle) Op. 53

Victoria Stjerna ja Stefan Lindgren

2 sånger med obligat violin (Kaksi laulua viuluobligaton kanssa) Op. 20

1. Hvem styrde hit din väg?
2. Om min tanke långt från gruset

Ann-Christin Högnabba, Victoria Stjerna ja Stefan Lindgren

Sarja viululle ja jousiorkesterille

1. Andante religioso (Toivo Rolser)
2. Berceuse (Maria Nikulina)
3. Tarantelle (Minna Forsberg)

Savon soitannollisen seuran jousisoittajia

Kaikkiin konsertteihin on vapaa pääsy. Pandemia huomioon
ottaen muutokset ohjelmaan ja aikatauluihin ovat mahdollisia.

**VARAA PAIKAT ETUKÄTEEN OSOITTEESTA:
WWW.SOITANNOLLINENSEURA.FI**

NAISTEN SALONKI

Lauantai 14.8. klo 15, Vanha Pappila

Pappilantie 11, 58900, Rantasalmi

Lili Boulanger (1895-1918): Nocturne

Rebecca Clarke (1886-1979): Teoksia alttoviululle ja pianolle

1. Lullaby

2. I'll bid my heart be still

Karoliina Lehikoinen alttoviulu ja Elina Lehikoinen piano

Laura Netzel (1839-1927): Humoreskit pianolle Op. 26

1. Andante

2. Allegro

Kuisma Pylkkänen piano

Laura Netzel: Sarja huilulle ja pianolle

Outi Nieminen huilu ja Elina Lehikoinen piano

Morfydd Owen (1893-1918): Romanssi viululle ja pianolle (ke)

Maria Turunen viulu ja Elina Lehikoinen piano

Elfrida Andrée: 4. osa Allegro agitato jousikvartetosta a-molli

Soisalo-kvartetti: Justiina Paasonen (I viulu), Aini

Jankko (II viulu), Venla Kosunen (alttoviulu), Jenni Olli (sello)

Kaikkiin konsertteihin on vapaa pääsy. Pandemia huomioon ottaen muutokset ohjelmaan ja aikatauluihin ovat mahdollisia.

**VARAA PAIKAT ETUKÄTEEN OSOITTEESTA:
WWW.SOITANNOLLINENSEURA.FI**

KESÄILLAN KAJO

Sunnuntai 15.8. klo 18, Rantasalmen kirkko

Kirkkotie, 58900, Rantasalmi. Pysäköintipaikalle ajotie Ilveksentien kautta (Rantasalmen terveysasema).

Ida Moberg: Loppukohtaus oopperasta Asiens Ijus (1945), ke
Petri Bäckström, Nomad Vocals

Ida Moberg: Tondikt Johanne stämning (1942), ke
Moderato - Andante - Allegro ma non troppo

VÄLIAIKA

Laura Netzel: Ballade sopraanolle ja orkesterille (ke)
Air sopraanolle ja orkesterille (harppusoolo Katilyne Roels)
Ann-Christin Högnabba

Laura Netzel: Pianokonsertto e-molli
Allegro moderato - Lento - Allegro vivo
Stefan Lindgren

Kaikkiin konsertteihin on vapaa pääsy. Pandemia huomioon
ottaen muutokset ohjelmaan ja aikatauluihin ovat mahdollisia.

VARAA PAIKAT ETUKÄTEEN OSOITTEESTA:
WWW.SOITANNOLLINENSEURA.FI

ASIENS LJUS

Ida Moberg valmisteli oopperaansa *Asiens ljus* (Aasian valo) n. 35 vuoden ajan vuosina 1910–1945, ja hän sijoitti valmistuneen käsikirjoituksen viiteen siististi järjestettyyn kansioon (5 kuvaelmaa). Johtuen Mobergin kirjoitustyylistä ja käsikirjoituksen sekavasta ulkomuodosta luultiin pitkään, ettei teos olisi valmistunut koskaan. Kuitenkin kansiot sisältävät täyden teoksen ja ehjän kokonaisuuden. Ooppera pohjautuu hyvin löyhästi Edwin Arnoldin runoelman *The Light of Asia* ruotsinnokseen, mutta käytännössä teksti on Mobergin omaa. Teoksen arkistoissa on runsaasti myös luonnosmateriaalia, josta voi päätellä jotain oopperan sävellysprosessista. Ilmeisesti pian vuoden 1910 jälkeen Mobergilla oli valmiina varsin pitkälle tehtyjä luonnoksia koko oopperaa ajatellen, ja lopullisten kansiodien kuvaelmat 2–4 ovat pääosin tätä vanhempaa sävellyskautta. Kuvaelmat 1 ja 5 on kirjoitettu vanhan Mobergin käsialalla, ja myös kohtauksessa 4 käsiala vaihtuu n. 2/3 kuvaelman alusta.

Oopperan alku kuvaa Siddharthan (Buddha) syntymää (1. kuvaelma), sitä kuinka hänelle esitellään hänen puolisonsa Yasôdhana tanssiaisissa, joiden tarkoitus on auttaa Prinssi pois hänen synkistä aatoksistaan (2. kuvaelma). Tämä ei kuitenkaan auta, 3. kuvaelmassa nämä synkät aatokset vain voimistuvat, vaikka puoliso yrittää lempeästi houkuttaa häntä maallisten ilojen pariin. Kriittisessä 4. kuvaelmassa Prinssi lähtee suojatusta palatsistaan ja näkee vanhuksen, sairaan, kuolleen ja askeetin. Nyt kantaesitettävä 5. kuvaelma päättää oopperan ja siinä ovat viimeiset nuotit, joita 85–86-vuotias Moberg kirjoitti. Prinssi valvoo yöllä istuen vuoteellaan. Äänet tuulessa kutsuvat häntä auttamaan kärsiviä, ja Prinssi päättää lähteä. Hän jättää suuressa monologiaariassa jäähyväiset puolisolleen, isälleen, lapsilleen ja kansalleen. Musiikin tempo hidastuu adagioon, ja lopulta tenorisolisti ja koko orkesteri pääsevät suureen nousuun, jotta "valo loistaisi kaikkien ylle". Tätä seuraa vielä uusi emotionaalinen hyvästijättö puolisolle. Prinssi poistuu ja ukkonen nousee. Puoliso herää ja huutaa Prinssin perään, mutta Prinssi ei palaa ja puoliso vaipuu lattialle. Myrsky hälvenee, kuunvalo jää loistamaan ja kontrabassosoolon kautta yläjohtosävelestä D-duurisointu hiipuen Ida Mobergin elämänura tulee päätökseen. Kohtausta leimaa musiikillisesti pitkien linjojen jatkuva aaltoilu, yhden motiivin vaipussa toinen on jo noussut sen tilalle. Luonnoksista nähdään, että alun perin Mobergin ajatus lienee ollut päättää ooppera suureen sankarilliseen fortissimoon, mutta 1945 ajat olivat toiset. Moberg oli nähnyt juuri päättyneen sodan ja samalla sen, ettei hänen elämäntyönsä kiinnostanut ketään. Viimeiset sanat oopperassa eivät kuulu Prinssille vaan puolison epätoivolle. Kun joku lähtee ristiretkelle pelastamaan maailmaa, vaikka kuinka hyvin ajatuksin, jää joku aina jälkeen ja uljauden ja maineen korvaa viimeisten sointujen kaipausta.

Aasian valo pyritään aikanaan saamaan myös näyttämölle.

JOHANNE STÄMNING

Ida Mobergin Tondikt Johanne stämning (Juhannustunnelma) on merkitty hänen käsikirjoitukseensa vuosille 1941–1942. Hänen käsialallaan on myös maininta, että tuolloin teos olisi uudistettu, mutta mahdollisia aikaisempia versioita ei ole jäljellä. Teos edustaa Mobergin myöhäiskautta, jolloin oli kulunut jo kymmeniä vuosia siitä, kun hänen teoksiaan oli aktiivisesti esitetty, ja hänet oli mm. poistettu Suomen säveltäjät -teoksesta. Hän oli toiminut pitkään vuosia pedagogiikassa saamatta silti eläkettä, ja 1940-luvulla hän asui ystävien luona ja sävelsi koko ajan. Tondikt lienee valmistunut säveltäjän ollessa 83-vuotias.

Mobergin käsikirjoituksia leimaa ohut, vaikealukuinen käsiala. Hän kirjoitti ilmeisesti luonnoksen lyijykynällä ja puhtaaksikirjoituksen musteella pyyhkimättä allanäkyneitä merkintöjä pois. Ulkoasu näyttää viimeistelemättömältä, mikä voi selittää sen, että pitkään hänen partituurejaan pidettiin yksinkertaisesti keskeneräisinä tutustumatta niihin tarkemmin. Tähän käsitykseen on voinut vaikuttaa myös Mobergin myöhäiskauden tyyli. Hän pilkkoi sävelkulkuja instrumentilta toiselle, jolloin käsikirjoitus näyttää helposti tyhjältä ja luonnosmaiselta. Vasta puhtaaksikirjoitetusta teoksesta näkee, että teos on tarkkaan harkitun työn tulos.

Tondikt on kolmiosainen sinfoninen teos, joka on harmonisesti varsin perinteinen mutta muodoltaan postmoderni. Teos alkaa jousien kaukaisella liikkeellä, joka alkaa hyvin hitaasti voimistua ja edetä puupuhaltimiin ja muihin instrumentteihin. Ensimmäistä kohtalaista nousua seuraa uusi hiljentyminen, jossa viulut esittelevät teoksen päämotiivin, portaittain alaspäin laskeutuvan lyhyen kuvion, joka toistuu kaikissa osissa, välillä säestyksessä, välillä harvennettuna. Pastoraalimelodisen tanssin, joka antaa muistumaa juhannusaaton valoisasta juhlasta, jälkeen osa nousee päämotiivin kertaukseen hiipuakseen taas hiljaisuuteen. Jokainen voi löytää osasta omat assosiaationsa, mutta se on kuin valon täyttämä juhannusaatto, jossa vanhan ihmisen koko elämänpaatos purkautuu.

Teoksen toinen osa Andante on yhden valtaisan kaaren varaan rakennettu teknisesti ja emotionaalisesti täysin hallittu osa. Sekin alkaa hiljaisuudesta. Vähitellen säestyksiin ilmestyy tihennettynä koko teoksen päämotiivi, asteikkokuluista rakennettu melodia ilmestyy aluksi matalilla jousilla ja kolmen suuren purkauksen myötä nousee koko Tondiktin emotionaaliseen huippuun. Tämän jälkeen osa laskeutuu taas sen aloittaneeseen hiljaisuuteen.

Teoksen viimeinen osa alkaa sekini hiljaisuudesta viisijakoisella rytmillä. Jännitys kohoaa lähinnä aika-arvojen tiivistyessä, kunnes saavutetaan ensimmäinen suuri dramaattinen nousu, kuin juhannuspäivän myrsky. Teoksen päämotiivi palaa nyt pastoraalimelodiana, joka ei osaa päättää, olisiko parempi soittaa duurissa vai mollissa. Seuraavan nousun jälkeen alkaa viuluilla uusi, valoisampi teema, joka vielä kerran myrskyisän draaman kautta kehittellään päämotiivin viimeiseen kertaukseen, jossa tahtilajit nyt vaihtuvat koko ajan kohti massiivista lopetusta.

On sääli, että Ida Mobergin arvoa ei tunnustettu, eikä Tondiktiä soitettu hänen elinaikanaan. Tällaista musiikkia tuottaa säveltäjä, joka tiedostaa tilanteen - hän ei tule koskaan itse teostaan kuulemaan, eikä musiikkielämä osoita sille kiinnostusta.

NETZELIN TEOKSET

Ballad sopraanolle ja orkesterille Op. 35 lienee sävelletty vuonna 1890 tai 1891. Tanskankielinen teksti kuvaa, kuinka haavoittunut ritari saapuu luostariin, nunna hoitaa hänet terveeksi ja salaa rakastuu mieheen, mutta tämä valitsee kuitenkin toisen morsiamen. Teos on esitetty pianon kanssa vuonna 1891, mutta ilmeisesti vasta nyt 2021 on teoksen orkesteriversio kantaesitys.

Aria (Air) sopraanolle, jousille ja harpulle on osa Tanskaan 1895 sävellettyä kantaattia "Naisten asema entisajoista nykyaikaan". Aria on kansanlaulutyyliin sävelletty tanskankielinen teos, jossa ritarin vaimo odottaa miestä kotiin, ja "kutoo kankaaseen vanhat laulunsa". Teoksesta on säilynyt pianoversio, harppustemma ja osa orkesteripartituuria, jonka Savon soitannollinen seura on täydentänyt piano- ja harppuversioiden pohjalta.

Netzelin suurimuotoisin teos, pianokonsertto e-molli, lienee valmistunut vuonna 1897. Sitä ei koskaan kustannettu ja se on säilynyt käsikirjoituksena Tukholman musiikki- ja teatterikirjaston kokoelmassa. Konsertto on myöhäisromanttinen teos, jonka rakenteessa on omaperäisiä ratkaisuja. Konsertto alkaa vahvasti riitasointuisella johdantoteemalla pianistin virtuoosikulkujen säestämänä. Laulava pääteema kuullaan aluksi pianolla ja sitten selloilla ja käyrätorvilla. Teemaa muunnellaan, kunnes musiikki rauhoittuu sivuteemaan, jota säestää soolo-oboe. Lopputeema liittyy saumattomasti kehittelyyn. Kertausjakso on tiivistetty johdannon ja pääteeman motiiveista. Hidas osa alkaa pitkällä orkesterijohdannolla, ja solisti liittyy mukaan äkillisen sävellajinvaihdoksen myötä. Pianistin teema kertautuu vasemman käden virtuoosikulkujen säestämänä, ja pääteeman soittaa kertauksessa solisti. Muhkea orkesterinousu johtaa osan hiljentyvään lopetukseen. Finaali on nopeatempoinen Netzelille ominainen tarantella-tanssi. Nopeat tanssimelodiat polveilevat solistin ja orkesterin välillä, ja niiden keskellä kuullaan rauhallisempi, selvästi ensiosan pääteemalle sukua oleva motiivi. Käsikirjoitus katkeaa ennen osan loppua, ja Savon soitannollisen seuran Petteri Nieminen on täydentänyt teoksen lopun Netzelin motiivien pohjalta.

YHTEISTYÖKUMPPANIT

SAVON SOITANNOLLINEN SEURA KIITTÄÄ SEURAAVIA TAHOJA
YHTEISTYÖSTÄ:

RANTASALMEN KUNTA
RANTASALMEN SEURAKUNTA
OP RANTASALMI
PYYVILÄN KARTANO
VANHA PAPPILA
RANTASALMEN PUHALLINORKESTERIYHDISTYS
RANTASALMEN VIRKISTYS- JA SIVISTYSSÄÄTIÖ

FESTIVAALIN NUOTTIMATERIAALI ON VALMISTUNUT KONEEN SÄÄTIÖN TUELLA

SAVON SOITANNOLLINEN SEURA

Savon soitannollinen seura on perustettu 2018. Yhdistys toimii voittoa tuottamattomana järjestönä, joka kartoittaa, tutkii, puhtaaksikirjoittaa ja editoi unohdettujen säveltäjien, erityisesti naisten, suurteoksia. Vaikka naiset ovat säveltäneet lukuisia suurteoksia 1800- ja 1900-luvuilla, ovat nämä säilyneet lähinnä käsikirjoituksina, eivätkä ne ole soitettavissa ilman perusteellista editointityötä. Olemme keskittyneet erityisesti pohjoismaisiin säveltäjiin vuosina 1860–1970. Useimmiten tekijänoikeudet ovat jo rauenneet, mutta joissain tapauksissa olemme tehneet oikeudenhaltijoiden kanssa kustannussopimuksen.

Editointiprosessiimme kuuluvat puhtaaksikirjoitus digitaalisiksi nuoteiksi, oikolukukierrokset, taiton editointi sekä teosten harjoittelu, korjaaminen ja palautteen hakeminen konserttitilanteessa. Teemme ensimmäisen esityksen yhteydessä usein yhteistyötä orkestereiden, kapellimestarien ja solistien kanssa, ja kumppaneitamme tässä työssä ovat olleet mm. Radion sinfoniaorkesteri, Göteborgin sinfonikot, Tampere filharmonia, Saimaa sinfonietta ja Wegelius-kamariorkesteri, kapellimestarit Gustav Johansson, Erkki Lasonpalo, Emilia Hoving ja Hannu Lintu sekä solistit Stefan Lindgren, Mirka Viitala ja Mirka Malmi. Erityinen kiitos kuuluu kaikille niille muusikoille, jotka ovat soittaneet orkesterissamme näinä vuosina varautuneina hankaliin harjoitusaikoihin, kylmään pizzaan ja isoon määrään lyijykyniä matkalle eksyineiden virheiden korjaamiseksi.

SAVON SOITANNOLLINEN SEURA
